

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—,
POLUGODIŠNJE I TROMJESENKO SURAZMJEÑNO, MJESEÑNO
K 1:20.— POJEDINI BROJ 10 PARA.— OGЛАSI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -
TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. ::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNJI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRUŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U.Z.S.O.J.

GOD. III.

ŠIBENIK, utorak 18. svibnja 1915.

BR. 85. (315)

Napredovanjem izmedju Pilice i Visle te na fronti Sambor-Stryj-Stanislavov

Przemysl biva središte žestoke borbe.

Salandra i Giolitti.

Pod ovim naslovom donose „Narodne Novine“, službeno glasilo hrvatske vlade, članak koji je vrlo podesan za orijentaciju u današnjim dogadjajima.

„Salandra je u ožujku 1914., preuzeo ministarsko predsjedništvo, kad je predalo kralju demisiju Giolitti-evu ministarstvu, oslabljeno izstupom radikalaca iz vladine većine.

Dok je Salandrin predhodnik, Giolitti, imao za sobom većinu komore, te ju još danas ima za sobom, kako mnogi tvrde, bio je Salandra prisiljen, da sastavi svoj kabinet od različitih stranaka, da stekne za sebe većinu. Salandra sam pripada konzervativnom centru, koji ima samo malo glasova u komori. Da sastavi većinu, morao je Salandra paktirati s radikalima, koji su bili Giolitti-evi protivnici i pristaše intervencije u ratu. Radikalci su zastupali u Salandrinu kabinetu ministri Martini i Ciuffelli.

Ministarstvo izvanskih posala bio je u Salandrinom kabinetu pridržao San Giuliano, koji je slovio kao pristaša trojne saveza, te za balkanskog rata demonstrativno obnovio trojnu savez još prije, nego li je iztekao rok. San Giuliano preminuo je dne 16. listopada 1914., pa je Salandrin kabinet, koji je na početku rata proglašio oružanu neutralnost, time izgubio najbolje uporište za mirovne težnje. Ponajprije je Salandra preuzeo ministarstvo izvanskih posala, ali sa istoimenu stranicu. Kabinetu je pretiela nova kriza, koja je odista također buknila dne 31. listopada 1914. Odstupio je ministar financa Rubini, koji je zazirao od rata, celi je kabinet demisionirao, te se rekonstruirao. U novom je Salandrinom kabinetu preuzeo Sidney Sonnino portefeuille izvanskih ureda.

Sonnino, kojemu je mati bila Englezkinja, oduvijek je slovio kao prijatelj Engleza i intrasigentan čovjek. Počevši od njegova dolaska u kabinet razmaha se je ratna agitacija, koju su vodili radikalci.

U to je u siječnju 1915. knez Búlov stupio na poprište kao njemački poklisař u Rimu. Njegov je dolazak imao ponajprije za posljedicu, da je opet izšao u političku arenu Giolitti, koji se je dosle držao u pozadini. Intervencionisti postali su zabrinuti radi novog preokreta, sumnjičili su kneza Búlava, da se uplete u unutrašnje talijanske poslove, te prikazivali Giolitti-a kao njegovo oružje. U ovoj je situaciji Giolitti objelodanio pismo, što ga je bio pisao zastupniku Peanu, i u kojem je zauzeo stanovi-

šte prama pitanju o ratu, razloživši, da bi sred sadašnjih prilika Italija mogla nešto postići i bez rata. Ovo stanovište očvidno zastupa Giolitti još i danas.

Unatoč tomu je zahvatila ratna agitacija sve veće dimenzije, napose kad se je saznalo, da se je Salandrin kabinet upustio u pregovore s trojnom entetom. U prvoj je sedmici o-voga mjeseca postigla ratna groznica svoj vrhunac, tako da se je intervencija Italije prikazivala gotovo neizbjegljivom. U to je neочекivano prispio u Rim Giolitti, bio primljen od kralja, konferirao sa Salandom, koji mu je po kraljevu nalogu točno prikazao pregovore s trojnom entetom kao i s drugim vlastima. Sad su opet energičnije izstupili pristaše neutralnosti, koji su u posljednje vrijeme bili vrlo tihi, pa se je već odatile mogu sputiti, da je Giolitti ostao vjeran svojim starim nazorima. To potvrđuje također obrazložba, u kojoj je Salandrin kabinet predao svoju ostavku. Komora je sazvana za 20. o. m., pa će se jamačno odlučiti najkašnje do ovoga roka o tome, kojim će putem udariti Italiju.

Berlin, 15. svibnja. „Lokalanzeiger“ javlja iz Berne:

Na osnovu informacija iz Rima svi listovi jednočesto odvraćaju od tog, da se s prevelikim optimizmom prosluđuju dogadjaji, koji su u svezi sa sadašnjom talijanskom krizom. Neosporiva je činjenica, da se u posljednje časove položaj znatno poboljšao, ali pri tome se ne smije pustiti s voda isto tako neosporiva činjenica, da intervencionisti upinju svu sile, kako bi spriječili mirno rješenje. Obćenito se priznaje, što je kralj Viktor Emanuel kao skroz konstitucionalan vladalač pozvao svu parlamentarnu stranaku, da sashva njihovo mnenje o razpletu kabinetne krize.

Rim, 15. svibnja. Posebni dopisnik „Tageblatt“-a javlja iz Rima:

U Salandrinu kabinetu zastupali su mirno rješenje ministar nastave i ministar za javne radnje, dok su ministar izvanskih posala Sonnino, ministar rata i ministar kolonija sačinjavali ratnu stranku, koji su sa sobom potegnuli također ostale članove kabinetra.

Rim, 15. svibnja. Medju političkim ljestvama, koje je pozvao kralj, da sasluša njihove nazore, nalaze se također Luzzatti, Sacchi i Alessio.

Rim, 15. svibnja. Kako listovi saobćuju, u ovaj se mah nalazi u komori većina od 45 glasova, koja je protiv rata.

Berlin, 17. svibnja. Wolffov dopisni ured javlja iz Rima: Jučer su se u Rimu ponovile demonstracije u oštiroj mjeri, te su djelomično uzele revolucionarni karakter. Demonstracije su bile uperele proti Giolitti, za koga drže da se je prodao Njemačkoj i proti Búlovu.

Kasnio u večer došlo je prigodom predavanja D'Annunzia u kazalištu Costanzi,

do ozbiljnog nemira. U okolini kazališta demonstranti su razbijili sve fenjere i sagradili barikate. Vogovi demonstranata izvukli su revolvere i zahtjevali su od trgovaca da zatvore sve dućane.

U Firenci i Veneciji bilo je također žestokih demonstracija.

Teritorijalne koncesije Italije.

Izjave grofa Tisze.

BUDIMPEŠTA, 17. svibnja. (Korrbureau). U zastupničkoj kući interpelirao je GROF JU-LIJ ANDRASSY o pregovoru s Italijom.

Ministar predsjednik grof Tisza odgovorio je: „Monarkija je uistinu učinila teritorijalnih ponuda Italiji, u svrhu da se osigura trajna neutralnost Italije (Odobravanje u saboru).

Mi smo — nastavio je ministar predsjednik — učinili to u podpunoj svijesti i težko do-prinešenoj žrtvi, ne iz taktičnih ciljeva eda se prebrede časovite potežkoće (živahnopreč odobravanje u zastupničkoj kući), nego u uvjerenju, da time uistinu služimo trajnim interesima naše domovine i Monarhije“ (odobravanje u saboru).

Daljni uspjesi ofenzive u Galiciji i u Poljskoj.

BEČ, 17. svibnja. Službeno se saopće:

Prava ljetut bojevima zadnjih dviju sedmica prošao je jučerašnji dan na čitavoj fronti uopće bez važnih dogodjaja.

Naše armade dobile su još napred na prostoru.

Prava gornjem Dnjestru pridruće naše kolone dijelovima svojih četa zauzele su sada i Drohobycz. Dalnjih 5.000 Rusa bilo je zarobljeno, osam puščanih strojeva zaplijenjeno.

BERLIN, 17. svibnja. Službeno se saopće:

Naše napredovanje izmedju Pilice i gornje Visle, kaošto i

na fronti Sambor-Stryj-Stanislavov, nastavlja se.

Kod Jaroslava i sjeverno od njega uspjele je našim četama, da na više mesta prediju San.

Vodi se borba za Pre-mysl.

U Rusiji.

BERLIN, 17. svibnja. Službeno se saopće:

Na Dubisi i u okolišu Bieragoga te u Czirkzki, kaošto i južno od Njemena kod Mariampola i Ludvinova, neprijateljski napadaji bili su odbiveni.

Medju zarobljenicima, koje smo uhnutili kod Savli, ustanovljeno je da ima rekruta iz go-dišta 1916., koji su imali samo naobrazbu od četiri tjedna.

Na francuskog ratišta.

Napadaj na Dover i Calais.

BERLIN, 17. svibnja. Službeno se saopće:

Zapadno od kanala kod Steenstraate i Hetsasa mi smo napustili naše napred pomaknute položaje, te smo ondje nalazeće se slabe sile, eda sprječimo gubitke uslijed jakе neprijateljske artiljerijske vatre, povuči natrag na naše glavne položaje na istočnoj obali kanala.

Južno od Neuve Chapelle drže Englezi još dijelove našeg prednjeg šanca, kojeg imaju u rukama od pre-kjučeranjih borba. Okršaj još traje.

Severno od Arras, kod Ablaina i Neuville mi smo odbili francuske napade, za protivnika vrlo bogate gubitci.

Naši zrakoplovi poduzeli su uspješne napadaje na ratne luke Dover i Calais.

KRONIKA.

„London News“ objeđodanjuje slijedeće cenzurirane vesti sa Tenedosa: Sadašnje primjire na Dardanelima obrazloženo je potrebo novog iskršanja 300.000 ljudi. Turski odpor bio je zlo prosudijan. Uzprkos turske borbe, koju su uzdržale iskrcone čete na Gallipoli, turski protunapad bio je tako žestok, da je saveznicima potrebno imati 250.000 ljudi, da barem stignu u Carigrad.

Prema vijesti „Tempsa“ poslao je Japan mnogo najtežih topova najmoderne vrste u Rusiju. Ti su topovi iz japskog pukovnika Ogata. Pošli su prate 22 japska topnička časnika.

Talijanski listovi saopćuju glas o skrašenjem Joffre-ovu odsutnu i imenovanju njegova nasljednika generala Focha, jer je Joffre svojom novom ofenzivom dokazao svoju nesposobnost.

Na berlinskom municipiju obdržana je skupština školskih delegata, da se dogovore glede sistematskog provedenja sabiranja zlata, koje se još nalazi kod privatnika, a koje, kako se drži, vrijeđi jednu milijardu.

Echo de Paris“ doznaće da su u Libanonu bukнуli nemiri. U pobuni sudjelovala je i flota. Utekuo je predsjednik republike.

„Magyarorszag“ javlja: Uslijed pobjeda u Galiciji opet je došlo u naš posjed preko 400 občina u Galiciji. U njima se je opet uzpostavila austrijska uprava.

Kako se iz Zurika javlja, talijanska je socijaldemokratska stranka sazvala 12.000 pučkih skupština protiv rata.

Grad i okolica.

Obraćen koncert u korist „Crvenog Kriza“, obdržanog dne 9. ov. u kazalištu Mazzoleni. Iskazano je:

Prihod: 236 ulaznica za parter i lože K 944—; 172 ulaznice za podčasnike i djece K 344—; 114 sjedala K 228—; 73 ulaznice na galerije K 146—. Milodari na blagajni kazališta: 20 lože vlastitca kazališta K 200—; 3 lože Mazzoleni K 20—; 1 loža A. Bontempo K 10—; 1 loža udova Inchiostri K 10—; 1 loža Vj. Meichsner K 10—; 1 loža obitelji Marasović K 10. U prinosima pukovnik Stupar K 20: Komodor 10; Lloyd časnici 32; Karadjole kan. Vinko 10; Presvjetli Bi-skup 20; Rora Paško 6; Lloyd zapovjednici 118; Kurajica dr. Božo 10; Obitelj Škarpa 10; savjetnik Bašić 4. UKupni prihod K 2.185—.

Rashod: Efektivni troškovi kazališta K 34.88; Tiskara K 135—; nagrada G. Modun K 10; za glasovir i partiture K 21.13. UKupno K 201.01. Ostaje dakle čisti prihod K 1.983.99.

Odklonili su pripadajućim in pristojbama: Tvrda Šupak za rasvjetu; brijačnica Cosolo za prodaju ulaznica; Dobrovoljni Vatrogasci; povjerenik Bumber; povjerenik Narančić.

Priredjivalački odbor smatra svojom dužnošću, da svima, koji su doprinijeli uspješnom koncertu u korist patriotske humanitarne ustanove, sveosredno zahvali.

Odbor: kapetan linijskog broda Pavao Stupar; Cace Fanny; Smolci Nella; pod-pukovnik Adolf v. Freysschlag pl. Freyenstein; opć. upravitelj Humbert Lugher; drž. odvjetnik Slavomir Marković; zastupnik dr. Ante Dulibit; upravitelj kazališta G. Mazzoleni; ljekarnik J. Mattiazzi; učitelj Krešimir Novak.

